

Ärenden för valnämnden

Nr	Ärende
§ 23	Utvärdering av kommunikationsplanen för allmänna val 2022
§ 24	Återrapportering av genomförandet av allmänna val 2022

Protokoll för valnämnden

Datum	2022-10-17
Tid	18:00–20:06
Plats	Myggdalen samt digitalt
Närvarande	Se närvarolista
Justeringsdatum	2022-10-20
Paragrafer	23–24
Underskrifter	Protokollet justeras med digital underskrift. Underskrifter finns på sista sidan i protokollet.
Sekreterare	Helena Rindborg
Ordförande	Mari Schaub-Iggström
Justerande	Anna Steele

ANSLAG / BEVIS

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Observera att anslagstiden inte är samma sak som överklagandetiden.

Beslutande organ	Valnämnden
Sammanträdesdatum	2022-10-17
Datum då anslaget sätts upp	2022-10-21
Datum då anslaget tas ned	2022-11-14
Protokollets förvaringsplats	Kommunkansli
Anslag upprättat av	Helena Rindborg

Närvarolista

Beslutande

Mari Schaub-Iggström (S)
Vasilis Stark (MP)
Berit Assarsson (M)
Kristjan Vaigur (S)
Heinz Sjögren (L)
Carl-Thure Lindell (M)
Anna Steele (C)

Ersättare

Börje Eriksson (S)
Ragnhild Bohman (L)
Tina Rosén (V)
Gerd Dufberg (M)
Attila Fabian (M)
Rode Kennerberg (KD)

Övriga

Helena Rindborg, nämndsekreterare, kommunstyrelseförvaltningen
Helena Törnqvist, Chef Kommunikationsstaben, Kommunstyrelseförvaltningen
Helene Bergström, Chef Kommunkansli, Kommunstyrelseförvaltningen
Kristin Norrbom, utredare, kommunstyrelseförvaltningen

Frånvarande

Björn Lindgren (MP)

Utvärdering av kommunikationsplanen för allmänna val 2022

§ 23

Diarienummer 2022/VN 0011 004

Valnämndens beslut

— Informationen noteras.

Beskrivning av ärendet

En utvärdering av kommunikationsplanen för valet 2022 föredras muntligt under valnämndens sammanträde.

Syftet med kommunikationsplanen var att tydliggöra hur information om valet skulle se ut samt hur invånare i Tyresö kommun kan uppmuntras att använda sin röst och därigenom nå ett högt valdeltagande. I planen har särskild hänsyn tagits till kommunstyrelsens uppdrag om att se över möjligheterna till ökat valdeltagande som gavs 2021-10-05 §233.

Uppdraget om att se över möjligheterna till ökat valdeltagande gavs initialt av Kommunstyrelsen 2020-06-22 §107 till beredningen för medborgardialog och integration. De beredde uppdraget och återrapporterade till kommunstyrelsen 2021-10-05 §233. Återrapporteringen resulterade i två nya uppdrag till kommunstyrelseförvaltningen. Det ena uppdraget innebar att se över möjligheten att utöka antalet vallokaler för förtidsröstning vilket återrapporterades till valnämnden 2022-01-31 §2 och det andra uppdraget innebar att se över möjligheten att utöka informationen om valet vilket återrapporteras i och med detta ärende.

Bilagor

Valnämnden protokollsutdrag 2022-03-28 § 12.pdf
Kommunikationsplan valet 2022.pdf

Återrapportering av genomförandet av allmänna val 2022

§ 24

Diarienummer 2022/VN 0021 004

Valnämndens beslut

— Informationen noteras.

Beskrivning av ärendet

I denna återrapportering redovisas de mest betydande erfarenheter och förbättringsområden från de allmänna valen 2022.

Efter valet till riksdag, kommun och region har kommunkansliet dokumenterat erfarenheter och förbättringsområden inför kommande val. I denna återrapportering redovisas de mest betydande av dessa erfarenheter och förbättringsområden. Återrapporteringen bygger på åsikter och erfarenheter från tjänstepersoner som har arbetat aktivt med genomförandet av valet samt från ordföranden, vice ordföranden och röstmottagare som har arbetat ute i val- och förtidsröstningslokaler. Valnämndens representanter har även lämnat sina synpunkter efter besök i röstnings- och vallokaler.

Yttranden

Heinz Sjögren (L) lämnar ett särskilt yttrande (bilaga).

Bilagor

Tjänsteskrivelse Återrapportering av genomförandet av allmänna val 2022.pdf

Särskilt yttrande

Valnämnden 17 oktober 2022

§24 Återrapportering av genomförandet av allmänna val 2022

Vi vill tydliggöra att vi med stor tveksamhet ser på det under valdagen hastigt tillgripna tillvägagångssättet att öppna upp separata snabbköer för medborgare som hade med sig medhavda valsedlar.

Vi förstår att det vid flera vallokaler uppstod långa köer, främst p.g.a. den nya proceduren med avskärmade valsedelsställ, vilka var färre än valbåsen. I all välmening har då vid flera vallokaler i Tyresö öppnats upp snabbköer för de som haft med sig valsedlar hemifrån.

I tjänsteskrivelsen är beskrivningen av köproblematiken alltför summarisk. Önskvärt vore en tydligare studie av hur långa köerna var, var de uppstod, tydligare analys om orsak samt hur det avhjälpes. Då kan ju säkrare slutsatser om köbildningens inverkan på valdeltagandet också dras. Några valdistrikt visade nu upp remarkabelt fallande valdeltagande.

Valproceduren ska vara så enhetlig som möjlig, och alla spelregler ska vara väl kända och väl kommunicerade i förväg. Likvärdighets- och likabehandlingsprincipen av alla partier, liksom förstås valhemligheten, får inte äventyras. Detta riskerar att ske med förfarandet med en "snabbkö" för de väljare som har med sig valsedlar till vallokalen. För det första så har inte alla partier gjort ett utskick eller på annat sätt ordnat utdelning av valsedlar i förväg. I synnerhet mindre och resurssvaga partier saknar sådan möjlighet. Sålunda åsidosätts likvärdighetsprincipen. Det fanns fall i Tyresö när väljare vid åsynen av lång kö, och med informationen om snabbspår, vände hem och återkom med valsedlar i handen (men då alltså från parti som hade haft möjlighet att distribuera sådana i förväg).

Utanför vallokaler får partierna ha sina medarbetare placerade för att dela ut valsedlar. De större partierna har fler medlemmar och större möjlighet att "bemanna" fler vallokaler med sina valsedelsutdelare. Detta var också fallet vid flera av vallokalerna i Tyresö. Väljare kan frestas att korta ner sin kötid genom att då ta valsedlar från ett "närliggande" parti till det egentligen tänkta valet, eller så kan det ha fällt avgörandet i ett läge när valet har stått helt lika mellan två partier. På nytt en risk att likvärdighetsprincip åsidosätts, liksom att den så omhuldade valhemligheten äventyras.

Risk föreligger också att väljare som anländer till en lång kö frestas att be någon som står långt fram i kön att ta med några valsedlar ut från vallokalen, alternativt att den sent anlände väljaren ber någon bekant vallokalsmedarbetare att komma ut med några önskade valsedlar. Här åsidosätts ju flera valprinciper.

Inför kommande val finns det all anledning att dra lärdom av ovan sagda och övriga utvärderingar, i förväg tydliggöra vad som gäller samt förstås verka för minimal köbildning på ett sätt som inte äventyrar grundläggande demokratiska principer för hur ett val i Sverige ska gå till.

För Liberalerna i valnämnden

Heinz Sjögren